

sami zavedali, da so »na meti«; družina je bila pod budnim očesom Nemcev. In res, Nemci so prišli 2.10.1944 s tovornjaki, naložili celo družino - najmlajši otrok je bil star šest let; dovolili

oskrbo nemških ranjencev s fronte. Nastanjeni so bili v nekakšnem »klosterju«, vsi sposobni za delo so takoj morali delati; oče je postal komunalni delavec, mama je pomagala v kuhinji,

tako, da je pobrani konjski gnoj z ulic vozil bližnjim kmetom, – oni pa so mu dali nekaj hrane ...

Družina ostane v tem kraju do prihoda Američanov; na pregovarjanje, da naj ostanejo, pa se odločijo za pot domov. Ja, lahko bi ostali, ampak dom – je vendarle dom; tako se konec aprila 1945 podajo domov; najprej z vlakom do Celovca, potem pa nekaj časa peš, pa zopet z vlakom do Dravograda. Prespali so kar v čakalnici železniške postaje, drugi dan so prišli do Beganta, na Otiškem Vrhu in do sorodnikov Pernat; mama se je skrivala z otroki v kleti. V okolici so potekali srditi boji, tako da niso mogli v Mežiško dolino. Sledil je umik v Pameče – in čez nekaj dni, ko se je situacija umirila, končno domov. Dom pa je bil izropan, še zmeraj je bilo nevarno, ker so okrog hiše potekali boji. Tu pa tam so se pojavljale skupine ustašev in drugih vojska, ki so silile v Avstrijo.

so jim vzeti s seboj samo nujna oblačila. Odpeljali so jih v dravogradske zapore. Drugi dan so jih takoj odpeljali z vlakom v Beljak, kjer so v barakarskem naselju – lagerju, preživeli tri tedne. Potem so jih odpeljali na Bavarsko, v mesto Alttoeting, ki je bilo center za

sestra v tekstilni tovarni, druga sestra pa je bila dodeljena nemški družini za pomoč v gospodinjstvu. Zanimivo je, da so tu našli veliko ljudi iz bližnjih domačih krajev; Črnjanov, Zdovčeve iz Kotelj, ... vsi so bili delovna sila za Nemški Rajh! Oče je pomagal družini

Pri znancih so našli svoji dve kravi, nekaj živil so jim podarili sosedi – začelo se je novo življenje, ki ni bilo brezskrbno; strašili so, da bo slabše ... Sledila je obvezna oddaja dobrin, ampak domačija je preživela in zaživela ... do današnjih dni!

GEOPARK Karawanken – Karavanke in projekt CROSSBORDER ACTIVE 2020

Piše: Borut Iršič, A.L.P. PECA d.o.o.

Leta 2013 je bila na območju jugovzhodnih Karavank, s strani 5 slovenskih in 9 avstrijskih občin, ustanovljena delovna skupnost Geopark Karawanken – Karavanke. Na slovenski strani so se tej pobudi čezmejnega sodelovanja pridružile občine Črna na Koroškem, Mežica, Prevalje, Ravne na Koroškem in Dravograd. Naš čezmejni geopark je postal del Evropske in Globalne mreže geoparkov pod okriljem organizacije UNESCO. Gre za območje z izjemno

geološko dediščino in trajnostno razvojno strategijo, ki jo podpira evropski program za spodbujanje razvoja. Geopark ima jasno opredeljene meje in zadostno število geoloških objektov posebnega znanstvenega pomena. Poleg obvezno prevladujoče geološke dediščine se na območju geoparka nahajajo druge točke naravne dediščine ter arheološke, zgodovinske, tehniške in druge znamenitosti materialne ali nematerialne dediščine.

GEOPARKKARAVANKE

Skrivnosti zapisane v kamninah

Bilateralni, čezmejni projekt »CROSSBORDER ACTIVE 2020«, katerega vodilni partner je bil DS Geopark Karawanken – Karavanke, slovenski partner pa A.L.P. PECA d.o.o., smo začeli izvajati v novembru 2014 in ga zaključili konec meseca marca 2015. Šlo je za nadaljevanje in nadgradnjo že ob-

stoječega čezmejnega sodelovanja v Geoparku v smeri priprave vsebinskega razvoja območja. V ta namen je bila pripravljena skupna Strategija razvoja Geoparka Karawanken-Karavanke do leta 2020, ki vsebuje ključne poudarke in projekte različnih razvojnih področij.

Evropska unija v svojem novem programskem obdobju 2014-2020 še posebej poudarja pomen čezmejnega sodelovanja. Da bi nov osrednji dokument geoparka čim bolj zajel razvojne potenciale in potrebe območja, so se različne delovne skupine občin in drugih organizacij srečale na treh delavnicah, treh študijskih turah in na zaključni mednarodni konferenci na Prevaljah.

tev mladinskega hostla Punkl na Ravnah, kjer se je gostom pridružil tudi župan občine, dr. Tomaž Rožen. Študijski obisk so avstrijski gostje zaključili z ogledom pestre ponudbe športnega parka na Ravnah.

Na tretjem študijskem obisku si je nacionalno mešana skupina udeležencev z obeh strani meje ogledala Info center geoparka v Železni Kapli in spoznala nekatere geološke posebnosti območja. Na interpretacijski točki "Vodna energija Pece" v Bistrici nad Pliberkom so obiskovalci videli učni park, namenjen različnim učnim skupinam. Obisk so zaključili na slovenski strani, kjer je bil udeležencem omogočen ogled turističnega rudnika Podzemlje Pece s

rodna konferenca, na katero so bili povabljeni vsi pomembni akterji z obeh strani meje iz celotnega obmejnega območja Slovenija - Avstrija. Preko 100 udeležencev konference je spremljalo zanimiv program. Predstavljeni so bili projektni predlogi z različnih tematskih področij: kolesarstvo, pohodništvo, Peca, šolski program ter naravni in kulturni prostor. Posebno velik interes so udeleženci z dodatnimi vprašanji pokazali pri nastopu mag. Christiana Kropfitscha, predstavnika deželne vlade Koroške, ki je predstavil tematske usmeritve iz osnutka novega programa SI-AT 2014-2020. Poučna pa je bila tudi predstavitev gosp. Isabelle Prianon, ki je predstavila Evropsko združenje za teritorialno so-

Mednarodna konferenca na Prevaljah. 26.3.2015

Prvega študijskega obiska v avstrijskem delu geoparka so se udeležili turistični ponudniki in nosilci lokalnega razvoja s slovenske strani. Ogledali so si Info center geoparka v Železni Kapli. Tam so spoznali kratko zgodovino geoparka in glavne prioritete nadaljnjega razvoja. Proces nastajanja in delovanja geoparka namreč služi kot primer dobre prakse čezmejnega sodelovanja tudi za ostala obmejna območja. Po ogledu mestnega jedra in spoznavanju zgodovine Železne Kaple je sledil še ogled centra Ajdova v Žvabeku.

V okviru drugega študijskega obiska je bil avstrijskim udeležencem predstavljen slovenski del geoparka, kjer so spoznali Info center geoparka v Mežici in obiskali nadvse atraktivni turistični rudnik Podzemlje Pece. V popoldanskem času je sledil ogled in predstavi-

Območje GEOPARKA obsega 14 občin z obeh strani meje.

kolesom. V okviru vseh treh študijskih obiskov je bilo po območju geoparka vodenih preko 100 udeležencev.

Ob zaključku projekta je bila, z namenom širše predstavitve dobre prakse organiziranja in vsebinskega čezmejnega sodelovanja, izpeljana medna-

delovanje Eurodistrict Saar Moselle kot primer dobre prakse za evropsko kooperacijo. Popoldanski del je pripadal "projektni borzi", s pomočjo katere so lahko udeleženci na osnovi novega čezmejnega programa razvili številne inovativne ideje in našli morebitne povezave.